

ምዕራፍ አምስት

የጠለል ምስሎችና ጠጣር ምስሎች

- የመጣር ማስተማር ውጤቶች፡-**
- የማዕዘናዊ አንግሎችን ምንነት ይገነዘባሉ፤ ማዕዘናዊ አንግሎችን ማስላት።
  - የነጥቦችን፣ ቀጥታ መስመሮችንና ጠለሎችን ምንነት መረዳት።
  - የሬክታንግሎችንና ካሬዎችን መጠነ ዙሪያና ስፋት ማስላት።
  - የጠጣር ምስሎችን ምንነት ይገነዘባሉ፤ ሞዴሎችን ሰርተው ማሳየት።

5.1 ማዕዘናዊ አንግል

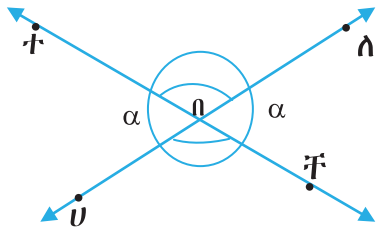
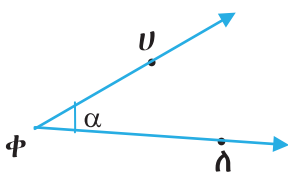
በሦስተኛ ክፍል በሒሳብ ትምህርት ስለ ትይዩና ተቋራጭ መስመሮች፣ ስለ ሬክታንግል፣ ካሬ፣ ፖሊጎኖን፣ ትራፒዚዮምና ክብ የተወሰነ ነገር ተምራችኋል። አሁን በአራተኛ ክፍል ከምትማሯቸው የጠለልና ጠጣር ምስሎች ውስጥ በዚህ ንዑስ ምዕራፍ ስለማዕዘናዊ አንግል ምንነትና አሰራር (አመሠራረት) ትማራላችሁ።

ጥያቄ 5.1

በጋራ የሚሰራ (ጥንድ ጥንድ ወይም ሦስት ሦስት በመሆን የሚሰራ)

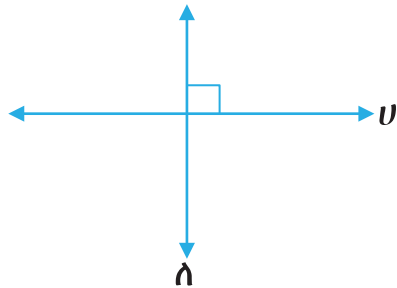
1. አንግል እንዴት ይመሠረታል? ከተወያዮችሁ በኋላ መልሳችሁን ለክፍል ያደኛቻችሁ አስረዱ።
2. ሁለት ቀጥታ መስመሮች “ሀ” እና “ለ” ቀጠና ተቋራጭ መስመሮች ናቸው ማለት ምን ማለት ነው? መስመሮችን ሳሉና ለደንገጃችሁ አስረዱ።

ሁለት ጨረሮች የጋራ መነሻ ነጥብ ሲኖራቸው አንግል ይመሠርታል። ወይም ሁለት ቀጥታ መስመሮች ሲተላለፉ አንግል እንደሚመሠረት የተግባሩን ጥያቄ ስትሰሩ አብራርታችሁ ከሆነ ትክክል ነው።

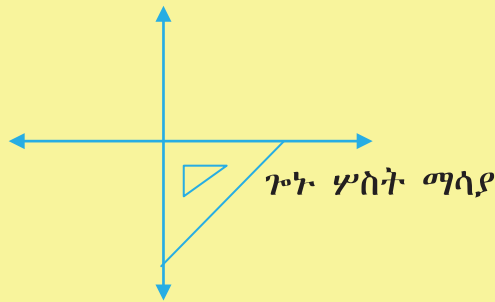
ሁለት ጨረሮች የጋራ መነሻ ነጥብ ሲኖራቸው አንግል ይመሰርታሉ። ሁለት ቀጥታ መስመሮች ሲቋረጡ አንግል ይመሰርታሉ።

ሁለት ቀጥታ መስመሮች 'ሀ' እና 'ለ' ቀጠና ተቋራጭ መስመሮች ናቸው የሚባሉት ሲተላለፉ ማዕዘናዊ አንግል የሚመሠርቱ ከሆነ ነው።

ማስታወሻ

ሁለት ተቋራጭ ቀጥታ መስመሮች ሀ' እና 'ለ' በሚቋረጡበት ነጥብ ላይ አራት እኩል መጠን ያላቸው አንግሎችን ከመሰረቱ እያንዳንዱ አንግል ማዕዘናዊ አንግል ይባላል። ማዕዘናዊ አንግል መሆኑን ለማረጋገጥ የጎነ-ሦስት መሳያውን እንጠቀማለን። የጎነ-ሦስት መሳያ ሁለት አጭር ጎኖች መስመሮቹ ላይ የሚያርፉ ከሆነ ማዕዘናዊ አንግል ተመስርቷል ማለት ነው።

ተግባር 5.2

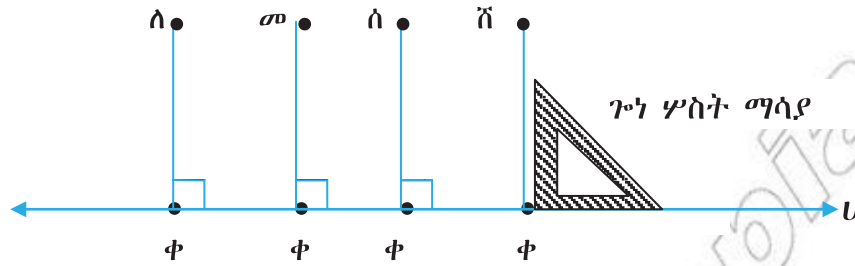
ጥንድ ጥንድ በመሆን የሚከተሉትን ጥያቄዎች ሥሩ።

1. በክፍላችሁ ውስጥ የሚገኙ የተለያዩ ቁሳቁሶችን ተመልከቱና ማዕዘናዊ አንግል ቅርፅ ያላቸውን ዘርዝሩ።
2. የእጃችሁን ክንድ በመጠቀም ማዕዘናዊ አንግል መስርቱ።

ማዕዘናዊ አንግል መመስረት

ሁለት ቀጠና ተቋራጭ መስመሮች በሚቋረጡበት ነጥብ ላይ ማዕዘናዊ አንግል እንደሚመሠርቱ ተረድታችኋል። ለአንድ መስመር ቋሚ መስመር እንዴት መመስረት እንደሚቻል እናያለን። በዚህም መሠረት የማዕዘናዊ አንግልን አመሰራረት ትማራላችሁ።

መጀመሪያ ቀጥታ መስመር 'U'ን መሳል፤

በምስሉ እንደተመለከተው

ቀጥሎ ከላይ የጎነ-ሦስት መሳያ አንዱን አጭር ጎን ቀጥታ መስመር 'U' ላይ እንዲያርፍ ማድረግ። በጨመረሻ ሁለተኛውን አጭር ጎን ተጠቅሞ ውስን ቀጥታ መስመር መስራት። ከላይ በምስሉ የተመለከቱት ውስን ቀጥታ መስመሮች ለፀ ፣ መፀ ፣ ሰፀ እና ሸፀ ለቀጥታ መስመር "U" ቋሚ ናቸው። የተመረጡት አንግሎችም ማዕዘናዊ አንግሎች ናቸው።

መልመጃ 5U

ማስመሪያ፡ የመፅሐፍ ጠርዝ ወይም የጎነ - ሦስት መሳያ ተጠቅሞችሁ በአንድ ቀጥታ መስመር ላይ አራት ማዕዘናዊ አንግሎችን ሳሉ።

5.2 ነጥቦች፣ ቀጥታ መስመሮችና ጠለሎች

ከዚህ በፊት በ 2ኛ እና 3ኛ ክፍል ሒሳብ ለምሳሌ ስለ ነጥብ፣ ቀጥታ መስመር፣ ጨረር፣ ውስን ቀጥታ መስመር፣ አንግል እና የመሳሰሉትን ተምራችኋል። እንዲሁም ስለ ጠለል፣ ጎነ ሦስት ምስሎች፣ የጎነ አራት ምስሎች፣ ክብ የተወሰነ ነገር ተምራችኋል። በዚህ ንዑስ ምዕራፍ ደግሞ ስለ ነጥቦች፣ ቀጥታ መስመሮችና ጠለሎች ተጨማሪ ነገር ትማራላችሁ።

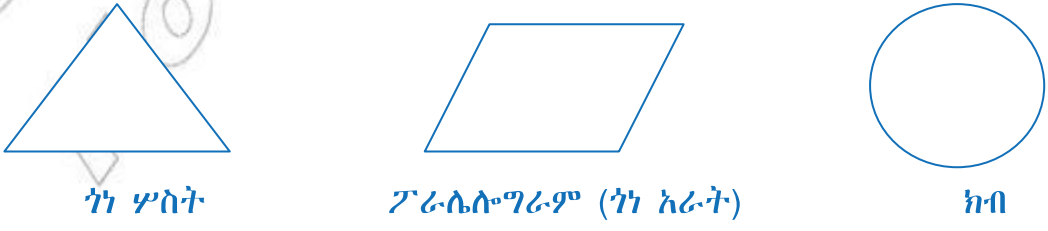
ተግባር 5.3

የቡድን ሥራ

በአካባቢያችሁ የሚገኙ ነገሮችን ተመልክታችሁ የጠለል ምስሎችን ዘርዝሩ። የጠለል ምስሎች ባለሁለት ተለኪ የጂኦሜትሪ ምስሎች ናቸው። የጠለል ምስሎች ርዝመትና ወርድ ሲኖራቸው ከፍታ ግን የላቸውም።

ምሳሌ 5.1

ጎነ-ሦስቶች፣ ጎነ አራቶች እና ክቦች የጠለል ምስሎች ናቸው።

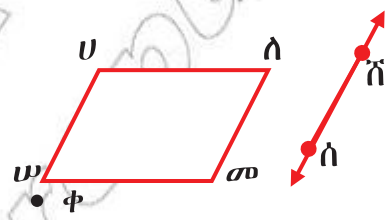

መልመጃ 5ለ

- የሚከተሉትን እውነት ወይም ሀሰት በማለት መልሱ።
  - ሀ. የጠረጴዛ የላይኛው የወለል ክፍል የጠለል ምስል ነው።
  - ለ. ትራፒዚየም የጠለል ምስል ነው።
  - ሐ. ጣውላ የጠለል ምስል ነው።
  - መ. የመጽሐፍ ሽፋን የጠለል ምስል አይደለም።
  - ሠ. አንዳንድ የጠለል ምስሎች ርዝመት፣ ወርድና ክፍታ ሊኖራቸው ይችላል።
- በአካባቢያችሁ ውስጥ የጠለል ምስልን የሚወክሉ 5 ስሞችን ዘርዝሩ።

በነጥቦች፣ መስመሮችና ጠለሎች መካከል ያለ ዝምድና
 በነጥቦችና በጠለል መካከል ያለውን ዝምድና ለመግለፅ፡- ነጥቦችን እና ጠለሎችን በማየት፡- ነጥቡ በጠለሉ ላይ፣ ከጠለሉ በላይ፣ ከጠለሉ ጎን ወይም ከጠለሉ በታች በማለት ይገለጻል። እንዲሁም በቀጥታ መስመሮችና በጠለል መካከል ያለው ዝምድና ሲገለፅ፡- በተመሳሳይ መንገድ ይገለጻል።

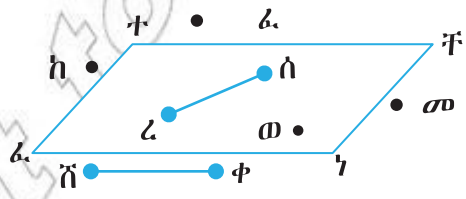
ምሳሌ 5.2 ከዚህ በታች ያለውን ምስል ተመልከቱ።

ነጥብ “ቀ” ከጠለል “ሀለመሠ” በታች ነው። ቀጥታ መስመር “ሰሸ” ከጠለል “ሀለመሠ” ጎን ነው።

መልመጃ 5ሐ

ከዚህ በታች የተመለከተውን ምስል ተመልከቱና ቀጥሎ የቀረቡትን ጥያቄዎችን መልሱ።

- ሀ. ነጥብ ወ ከጠለል “ተቸነፈ” በውስጥ ወይስ በወጪ በኩል ይገኛል?
- ለ. ውስን ቀጥታ መስመር “ረሰ” ከጠለል “ተቸነፈ” ላይ ይገኛል ወይስ አይገኝም?
- ሐ. ነጥብ መ ከጠለል “ተቸነፈ” በቀኝ ወይስ በግራ በኩል ይገኛል?
- መ. ነጥብ ከ ከጠለል “ተቸነፈ” በቀኝ ወይስ በግራ በኩል ይገኛል?

5.3 ሬክታንግልና ካሬ ዙሪያና ስፋት

በሦስተኛ ክፍል እና በ4ኛ ክፍል የሒሳብ ትምህርት ሬክታንግልና ካሬ የጠለል ምስሎች መሆናቸውን ተምራችኋል። አሁን ደግሞ ስለእነዚህ ጠለላዊ ምስሎች መጠነ ዙሪያ ትማራላችሁ።

ተግባር 5.4

ጥንድ ጥንድ በመሆን የሚሰራ

1. የጠረጴዛችሁ የላይኛው ክፍል ቅርፅ ምን አይነት ነው?
2. ማስመሪያ ተጠቅማችሁ የጠረጴዛችሁን የላይኛውን ክፍል ዙሪያ ለኩ። ውጤቱንም በሜትር ዓፋ።

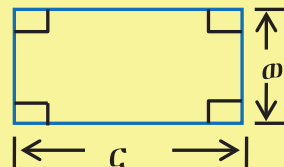
3. የአንድ ሬክታንግል ቅርጽ ያለው ሜዳ ወርድ 20 ሜትር ነው። ርዝመቱ 8500 ሳንቲ ሜትር ቢሆን ሰጫዳው ዙሪያው ስንት ነው?
4. የአንድ ካሬ ምስል ርዝመት ር ቢሆን የካሬውን ስፍትና ዙሪያ ፈልጉ።
5. የአንድ ሬክታንግል ቅርጽ ያለው ሜዳ ወርድ ወ ቢሆን እና ርዝመቱ ደግሞ ር ቢሆን የሜዳው ዙሪያውና ስፍቱን ፈልጉ።

ማስታወሻ

የጎነ ብዙ ምስል ዙሪያ የሁሉም ጎኖቹ ርዝመት ድምር ነው። ዙሪያ (ዙ) በሚባለው ፊደል ይወካላል። ስለሆነም፡-

ርዝመቱ “C” እና ወረዱ “w” የሆነ ሬክታንግል ዙሪያው (ዙ) የሚሆነው፡-

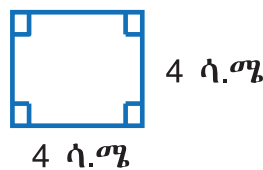
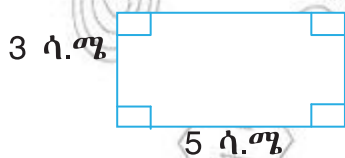
$$\begin{aligned} \text{ዙ} &= C + w + C + w \\ &= 2w + 2C \\ &= 2(w+C) \end{aligned}$$

ካሬ አራቱም ጎኖቹ እኩል የሆኑ ሬክታንግል ማለት ነው። ስለዚህ የካሬ ዙሪያ ዙ = 4 x ሀ፣ “ሀ” የካሬው አንዱ ጎን ርዝመት ነው።

ምሳሌ 5.3

የሚከተሉትን ምስሎች ዙሪያ ፈልጉ።

✓ መፍትሔ:-

የመጀመሪያው ምስል ራክታግል ነው። ወ = 3ሳ.ሜ እና ር = 5ሳ.ሜ ነው።

$$\begin{aligned} \text{ስለዚህ ዙ} &= 2(3 + 5) \text{ ሳ.ሜ} \\ &= 2 \times 8 \text{ ሳ.ሜ} \\ &= 16 \text{ ሳ.ሜ} \end{aligned}$$

ሁለተኛው ምስል ካሬ ነው። የአንዱ ጎን ርዝመት ሀ = 4ሳ.ሜ ነው።

$$\begin{aligned} \text{ስለዚህ ዙ} &= 4 \times 4 \\ &= 4 \times 4 \text{ ሳ.ሜ} \\ &= 16 \text{ ሳ.ሜ} \end{aligned}$$

መልመጃ 5መ

1. የሚከተሉት የጎን ርዝመቶች ያሏቸውን ካሬዎች ዙሪያ ፈልጉ።

- ሀ. 3 ሳ.ሜ   ለ. 5 ሳ.ሜ   ሐ. 6 ሳ.ሜ   መ. 9 ሳ.ሜ

2. ወርድና ርዝመታቸው እንደሚከተለው የተጠቀሱት ራክታግሎችን ዙሪያ ፈልጉ።

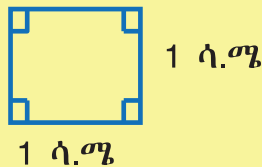
- ሀ. ወ = 4 ሳ.ሜ ፣ ር = 5 ሳ.ሜ
 ለ. ወ = 5 ሳ.ሜ ፣ ር = 7 ሳ.ሜ
 ሐ. ወ = 6 ሳ.ሜ ፣ ር = 8 ሳ.ሜ
 መ. ወ = 8 ሳ.ሜ ፣ ር = 10 ሳ.ሜ

የራክታግልና ካሬ ስፋት

በምዕራፍ አምስት ንዑስ ምዕራፍ ሦስት የራክታግልና የካሬን ዙሪያ አፈላለግ ተምራችኋል። የዙሪያ መለኪያ ምድብ የርዝመት መለኪያ ምድብ እንደሆነ ተገንዝባችኋል። አሁን ደግሞ ስለ ስፋትና የስፋት መለኪያ ምድቦች ትማራላችሁ።

ማስታወሻ

ርዝመቱ 1 ሳ.ሜ የሆነ ካሬ ስፋቱ 1 ካሬ ሳ.ሜ ወይም 1 ሳ.ሜ² ነው።

ጸ ተግባር 5.5

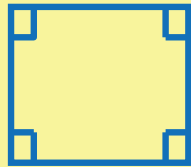
በቡድን የሚሰራ።

- አንድ ርዝመቱ 6 ሳ.ሜ የሆነ ካሬ ስፋት።
- የሰራችሁትን ካሬ ስፋታቸው 1 ካሬ ሳ.ሜ በሆኑ ካሬዎች ክፈሉት።

3. ስንት ካሬዎች ተመስረቱ?
4. የሁሉም ትንንሽ ካሬዎች ስፋት ድምር ስንት ነው?

ማስታወሻ

አንድ ካሬ ምድብ የስፋት መለኪያ ምድብ ነው። ይህም ስፋቱ አንድ ካሬ ምድብ የሆነን ካሬ ይወክላል።

1 ምድብ

1 ምድብ

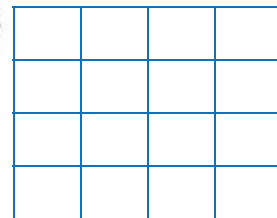
ምሳሌ 5.4

1. ርዝመቱ 4 ምድብ የሆነ ካሬ ስፋቱ ስንት ነው?
2. ርዝመቱ 6 ምድብ እና ወርዱ 4 ምድብ የሆነ ሬክታንግል ስፋት ፈልጉ።

✓ መፍትሔ፡-

1. ርዝመቱ 4 ምድብ የሆነን ካሬ እንደሚከተለው መከፋፈል ይቻላል። ይህ ካሬ በ16 ምድብ ካሬ ምድብ ባላቸው ትንንሽ ካሬዎች ተከፋፍሏል።

$$\begin{aligned} \text{የካሬው ስፋት} &= \text{የ16 ምድብ ካሬዎች ስፋት ድምር} \\ &= 16 \text{ ካሬ ምድብ} = (4 \text{ ምድብ} \times 4 \text{ ምድብ}) \end{aligned}$$

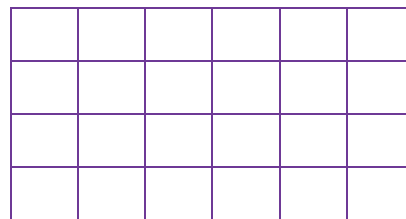

4 ምድብ

4 ምድብ

2. ሬክታንግሉ ወደ 24 ባለ አንድ ካሬ ምድብ ተከፍሏል።

$$\begin{aligned} \text{ስለዚህ የሬክታንግሉ ስፋት} &= 24 \text{ ካሬ ምድብ} \\ &= 6 \text{ ምድብ} \times 4 \text{ ምድብ} \end{aligned}$$

4 ምድብ

6 ምድብ

መልመጃ 5ሠ

1. ካሬ ምድቦችን በመጠቀም የጎን ርዝመታቸው የሚከተሉት ለሆኑ ካሬዎች ስፋት ፈልጉ።
 ሀ. 3 ምድብ   ለ. 7 ምድብ   ሐ. 8 ምድብ   መ. 9 ምድብ

2. ካሬ ምድቦችን በመጠቀም የሚከተሉት ልኬታዎች ያሏቸው ሬክታንግሎችን ስፋት ፈልጉ።

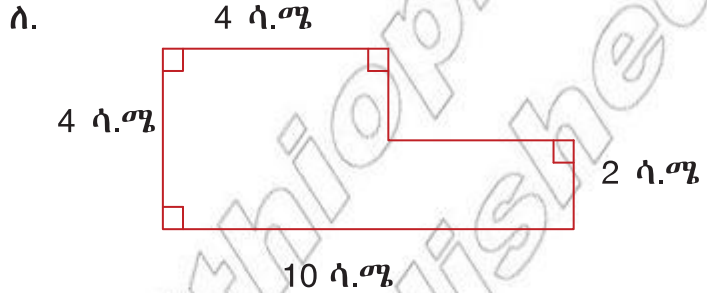
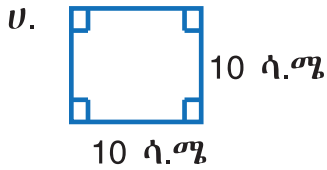
ሀ. ወ=3 ምድብ፣ ር=5 ምድብ፣

ሐ. ወ=5 ምድብ፣ ር=7 ምድብ፣

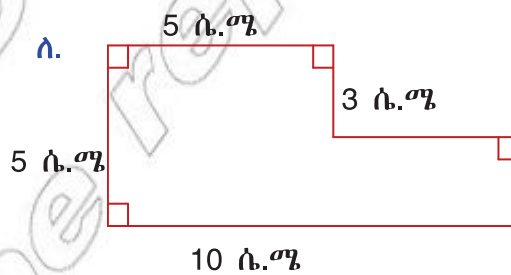
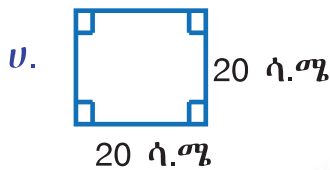
ለ. ወ=4 ምድብ፣ ር=8 ምድብ፣

መ. ወ=10 ምድብ፣ ር=12 ምድብ፣

3. የሚከተሉትን ምስሎች ስፋት ፈልጉ።

- የአንድ ካሬ ዙሪያ 48 ሳ.ሜ ነው። የካሬው የጎን ርዝመት ስንት ነው?
- የአንድ ሬክታንግል ዙሪያ 44 ሳ.ሜ ነው። የሬክታንግሉ ወርድ 8 ሳ.ሜ ቢሆን ርዝመቱ ስንት ነው?
- የአንድ ሬክታንግል ስፋት 160 ሳ.ሜ^2 ነው። የሬክታንግሉ ወርድ 10 ሳ.ሜ ቢሆን ርዝመቱ ስንት ይሆናል?
- የአንድ ካሬ ስፋት 169 ካሬ ሜትር ቢሆን የካሬው ጎን ርዝመት ስንት ነው?
- የምስሎቹን ስፋት እና ዙሪያውን ፈልጉ።

5.4 ጠጣር ምስሎች

በዚህ ንዑስ ምዕራፍ ስለጠጣር ምስሎች ለምሳሌ **ሣጥን፣ ኩብ፣ ሲሊንደር፣ ፕሪዝም፣ ፒራሚድ** እና **ኮን** ትማራላችሁ።

ሀ. **ሣጥን** እና **ኩብ**

ተግባር 5.6

ጥንድ ጥንድ በመሆን የሚከተሉትን ጥያቄዎች ሥሩ።

- በአካባቢያችሁ የምታውቁቸው የሳጥን ቅርፅ ያላቸው እቃዎችን ስም ዘርዝሩ።
- አንድ ሳጥን ስንት ገዎች አሉት?
- እያንዳንዱ የሳጥን ገፅ ቅርፅ ምን አይነት ነው?
- አንድ ሳጥን ስንት እኩል ገዎች አሉት?

ማስታወሻ

ሣጥን 6 ገጾች አሉት። እያንዳንዱ ገፅ የሬክታንግል ቅርፅ አለው። ሦስት ጥንድ ጎኖቹ እኩል ናቸው።

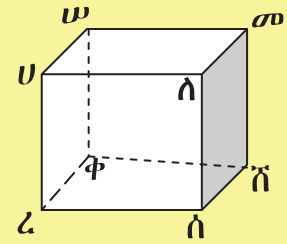
- ሳጥኖች ሬክታንግል ፕሪዝሞች ናቸው።

ምሳሌ 5.5 የክብሪት ባኮ የሳጥን ምሳሌ ነው።

ማስታወሻ

ስድስቱም ገጾቹ እኩል የሆነ ሳጥን ክብሪት ይባላል።

- የሳጥን ወይም የክብሪት መቀመጫው ገፅ የታችኛው ወለል ይባላል።
- የሳጥን ወይም የክብሪት የክዳኑ ገፅ የላይኛው ወለል ይባላል።
- ገፅ “ሰሸቀረ” የክብሪት የታችኛው ወለል ሲሆን፤ ገፅ “ሀለመሠ” ደግሞ የክብሪት የላይኛው ወለል ነው።

ክብሪት

ለ. ሲሊንደር

ተግባር 5.7

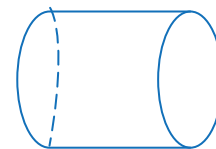
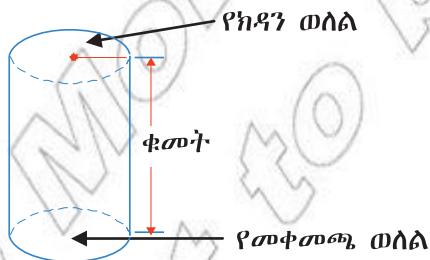
ጥንድ ጥንድ በመሆን የሚከተሉትን ጥያቄዎች ሥሩ።

1. ሲሊንደር ምን አይነት ቅርፅ ያለው ይመስላችኋል?
2. በአካባቢያችሁ የሲሊንደር ቅርፅ ያላቸው እቃዎችን ስም ዘርዝሩ።

ማስታወሻ

1. የላይኛውና የታችኛው ወለሉ ክብ የሆነ ጠጣር ምስል ሲሊንደር ይባላል።
2. ክብ የሆኑት ክዳንና መቀመጫው የሲሊንደሩ መሠረቶች በመባልም ይታወቃሉ።

የሚከተሉት የሲሊንደር ምስሎች ናቸው።

የውሃ ማጠራቀሚያ በርሜል

ሐ. ፒራሚዶችና ኮኖች

ተግባር 5.8

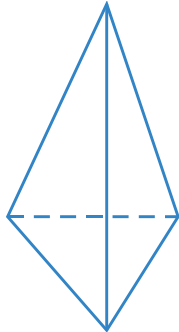
የቡድን ሥራ

1. የፒራሚድ ቅርፅ ምን አይነት ይመስላችኋል?
2. በአካባቢያችሁ የፒራሚድ ቅርፅ ያላቸውን ነገሮች ስም ዘርዝሩ።

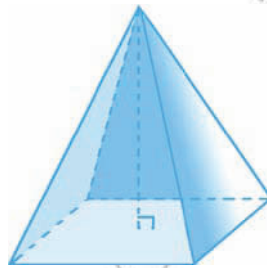
- 3. የኮን ቅርፅ ምን አይነት ይመስላችኋል?
- 4. በአካባቢያችሁ የኮን ቅርፅ ያላቸውን ቁሳቁሶች ስም ዘርዝሩ።

ማስታወሻ

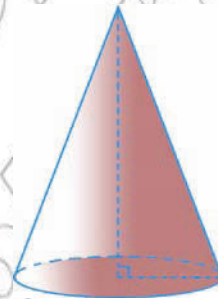
- አንድ ጎን-በዙ መቀመጫ ብቻና ሁሉም የጎን ገጾቹ ጎን-ሦስት የሆነ ጠጣር ምስል **ፒራሚድ** ይባላል።
- አንድ ክብ መቀመጫ ብቻ ያለው ጠጣር ምስል **ኮን** ይባላል።

ሶስት ጎናዊ ፒራሚድ

ሬክታንግላዊ ፒራሚድ

ኮን

መልመጃ 5ረ

- የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ።
  - ሀ. ሬክታንግላዊ ፒራሚድ ስንት ጥንድ እኩል ገጾች አሉት?
  - ለ. ጎን ሦስት ፒራሚድ ስንት የጎን ገጾች አሉት?
  - ሐ. የሳጥንና የኩብ ልዩነት ምንድን ነው?
  - መ. የኮንና የፒራሚድ ልዩነት ምንድን ነው?
  - ሠ. ሁሉም ገጾቹ እኩል የሆነ ሳጥን ምን ይባላል?
- የሚከተሉትን እውነት ወይም ሀሰት በማለት መልሱ።
  - ሀ. ኩብ ሬክታንግላዊ ፒራሚድ ነው።
  - ለ. ሁሉም የኩብ ገጾች ጎን-ሦስት ምስሎች ናቸው።
  - ሐ. ሲሊንደር ጠጣር የጂኦሜትሪ ምስል ነው።
  - መ. የፒራሚድ ሁሉም የጎን ገጾች ጎን-ሦስት ምስሎች ናቸው።
  - ሠ. ኮን የጠለል ምስል ነው።
- ካርቶን፣ ክላሰር፣ ጣውላ እና የመሳሰሉትን ተጠቅሚያዎች ለሚከተሉት ጠጣር ምስሎች ሞዴሎችን ስሩ።

ሀ. ኩብ	ለ. ሲሊንደር	ሐ. ፒራሚድ	መ. ኮን
-------	----------	---------	-------

የምዕራፍ አምስት ማጠቃለያ

- ሁለት ቀጠላ ተቋራጭ ቀጥታ መስመሮች በሚቋረጡበት ነጥብ ላይ የሚመሰሩቱት አንግል ማዕዛናዊ አንግል ይባላል።
- የጠለል ምስሎች ባለ ሁለት ተለኪ የጂኦሜትሪ ምስሎች ናቸው። የጠለል ምስሎች ርዝመትና ወርድ ሲኖራቸው ከፍታ ግን የላቸውም። ለምሳሌ ጎነ-ሦስቶች፣ ሬክታንግሎች እና ክቦች የጠለል ምስሎች ናቸው።
- የሬክታንግልና የካሬን ዙሪያ ለማግኘት የጎኖቻቸውን ርዝመት መደመር ነው።
  - ✓ የአንድ ሬክታንግል ርዝመቱ “C” እና ወርዱ “w” ቢሆን፡- የሬክታንግሉ ዙሪያ “H” የሚሆነው፡- $H = 2(C + w)$ ነው።
  - ✓ አንድ ካሬ የጎን ርዝመቱ “U” ቢሆን፡- የካሬው ዙሪያ የሚሆነው $H = 4 \times U$ ነው።
- የአንድ ሬክታንግል ርዝመቱ “C” እና ወርዱ “w” ቢሆን፡- የሬክታንግሉ ስፋት “A” የሚሆነው $A = C \times w$ ነው።
- የአንድ ካሬ የጎን ርዝመት “U” ቢሆን፡- የካሬው ስፋት “A” $A = U \times U$ ይሆናል።
- ሣጥን (ሬክታንግላዊ ፕሪዝም) 6 ገጾች አሉት። ሁሉም ገጾቹ እኩል የሆነ ሣጥን ኩብ ይባላል።
- ክዳኑና መቀመጫው ክብ የሆነ ጠጣር ምስል ሲሊንደር ይባላል።
- አንድ ጎነ-ብዙ መቀመጫ ብቻና ሁሉም የጎን ገጾቹ ጎነ-ሦስት የሆነ ጠጣር ምስል ፒራሚድ ይባላል።
- አንድ ክብ መቀመጫ ብቻ ያለው ጠጣር ምስል ኮን ይባላል።

© MOE, Not to be

የምዕራፍ አምስት ማጠቃለያ መልመጃ

1. የሚከተሉትን ጥያቄዎች እውነት ወይም ሀሰት በማለት መልሱ።

ሀ. ሲሊንደር የጠለል ምስል ነው።

ለ. የአንድ ራክታንግል ርዝመቱ 15 ሴ.ሜ እና ወርዱ 10 ሴ.ሜ ቢሆን የራክታንግሉ ዙሪያ 50 ሴ.ሜ ነው

ሐ. ሁሉም አይነት ሳጥኖች ኩብ ናቸው ።

መ. የአንድ ካሬ የጎን ርዝመት 10 ሴ.ሜ ቢሆን፤ ዙሪያው 100 ሴ.ሜ ይሆናል።

2. ርዝመታቸውና ወርዳቸው ለተዘረዘሩት ራክታንግሎች ዙሪያቸውን ፈልጉ።

ሀ. $C = 19$ ሴ.ሜ፣ $W = 13$ ሴ.ሜ

ለ. $C = 15$ ሴ.ሜ፣ $W = 12$ ሴ.ሜ

3. የሚከተሉትን የጎን ርዝመቶች ተጠቅማችሁ የካሬዎችን ዙሪያ ፈልጉ።

ሀ. 13 ሴ.ሜ

ለ. 15 ሴ.ሜ

ሐ. 20 ሴ.ሜ

4. ርዝመቱ 12 ሜ እና ስፋቱ 96 ካሬ ሜትር የሆነ ራክታንግል ወርዱ ስንት ሜትር ይሆናል?

5. ርዝመቱ 25 ሜ እና ዙሪያው 450 ሜትር የሆነ ራክታንግል ወርዱ ስንት ሜትር ይሆናል?

6. ስፋቱ 289 ካሬ ሜትር የሆነ ካሬ የጎን ርዝመቱ ስንት ሜትር ይሆናል?

7. ራክታንግል ሀለመሠ ን ስሩ።

8. ካሬ ጠዘቀየ ን ስሩ።

9. $ሀሠ = 8$ ሳ.ሜ ፣ $ሀለ = 12$ ሳ.ሜ ቢሆን፤ የሀለመሠን ስፋት ፈልጉ።

10. የአንድ ራክታንግል ጎኖች 8 ሳ.ሜ እና $\frac{52}{3}$ ሳ.ሜ ርዝመት አላቸው።

ሀ. የራክታንግሉን ስፋት ፈልጉ።

ለ. የራክታንግሉን ዙሪያ ፈልጉ።

